

Faktaraketen – Källkritik

Lärarmaterial

VAD HANDLAR BOKEN OM?

Boken handlar om att vara källkritisk. Vem som helst kan skriva eller filma saker och lägga ut på internet, men det finns inte någon som kollar vad som är sant eller falskt. Det måste du göra! Du behöver kolla källan – det kallas att vara *källkritisk*. Men hur gör man? I den här boken får du lära dig fem bra frågor som kan hjälpa dig hitta svaret på vad som är sant och falskt.

LGR22 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Gemensam och enskild läsning. Sambandet mellan ljud och bokstav. Strategier för att avkoda, förstå och tolka ord, begrepp och texter. (SV åk 1–3)
- Att återge delar av innehållet i olika texter samt resonera om budskap i texterna och jämföra med egna erfarenheter. (SV åk 1–3)
- Informationssökning i böcker, tidskrifter och på webbplatser för barn samt i söktjänster på internet. (SV åk 1–3)
- Hur texters avsändare påverkar innehåll. (SV åk 1–3)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Förmåga att söka information från olika källor och värdera dessa.
- Förmåga att läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.
- Förmåga att formulera sig och kommunicera i tal och skrift.

LGRA22 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Gemensam och enskild läsning. Sambandet mellan ljud och bokstav. Strategier för att avkoda och förstå ord, begrepp och enkla texter. (SV åk 1–3)
- Att resonera om innehållet i olika texter. (SV åk 1–3)
- Informationssökning i källor för barn. (SV åk 1–3)
- Hur texters avsändare påverkar innehållet. (SV åk 1–3)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Förmåga att söka information från olika källor och värdera dessa.
- Förmåga att läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.
- Förmåga att formulera sig och kommunicera i tal och skrift.

SORTERA SANT ELLER FALSKT

1. Dela ut ett rött och ett grönt papper till varje par/grupp. Skriv påståendena nedan på ett papper med stort avstånd mellan raderna och kopiera upp till varje grupp.
2. Låt eleverna klippa ut påståendena, diskutera samt lägga vart och ett påstående på det gröna papperet om påståendet är sant eller det röda papperet om det är falskt.
3. Avsluta övningen med en gemensam diskussion.
 - Vem som helst kan skriva information på internet. (Sant)
 - Du behöver inte kolla källan när du läser något på nätet. (Falskt)
 - Det är alltid bra att jämföra olika källor. (Sant)
 - Det är viktigt att veta när texten skrevs. (Sant)
 - Emojis är vanliga i faktatexter. (Falskt)
 - Om två personer tycker olika, är båda alltid rätt. (Falskt)
 - Det är bra att fråga en vuxen om du är osäker på något. (Sant)
 - Gammal fakta är ofta mycket bra att lita på. (Falskt)
 - Att läsa böcker gör oss mindre kloka. (Falskt)
 - Källkritik handlar om att hitta vad som är sant och falskt. (Sant)

SKAPA EN KÄLLKRITISK AFFISCH

Låt eleverna göra en affisch där de listar de fem viktiga frågorna som nämns i boken om hur man kan vara källkritisk. De kan även rita bilder som symboliserar varje fråga.

INTERNETJAKTEN

Välj ett ämne som är intressant och åldersanpassat för eleverna, till exempel: djur, sporter, kända personer.

1. Skapa en lista med frågor: Skriv ner 5–10 enkla frågor eller fakta som eleverna ska hitta information om.

Exempel:

- Vilket är det största djuret i världen?
- Hur lång tid tar det för jorden att snurra ett varv runt solen?
- Vilket år föddes Astrid Lindgren?

2. Bestäm vilka typer av källor som de ska använda.
3. Gå igenom de fem källkritiska frågorna innan de börjar söka efter information. Under sökningen ska eleverna skriva ner var de hittade informationen (källan) bredvid varje svar.
4. Samla klassen och låt varje grupp dela med sig av sina svar. Diskutera de olika källorna de använde och skillnaderna mellan dem. Ställ frågor som: Vilken källa tyckte ni var mest pålitlig? Varför? Var det lätt eller svårt att hitta information?

FRÅGA, FRÅGA, BYT!

Fråga, fråga byt! är en kooperativ övning. Här får eleverna en chans att träna på att ställa egna frågor och svara på andras frågor, repetera innehållet av boken samt uttrycka sina tankar.

1. Låt eleverna skriva varsin fråga med koppling till boken. Frågorna kan handla specifikt om innehållet eller mer om vad man tyckte om boken.
2. När alla har skrivit en fråga läggs lapparna i en burk. Sedan drar alla elever varsin lapp.
3. Uppgiften blir sedan att mingla runt i klassrummet. När man träffar en annan elev som är ledig är det dags att använda sin fråga. Båda eleverna ställer sin fråga och ger svar. Sedan byter man frågor med varandra.
4. Efter det minglar man vidare tills man träffar någon ny och upprepar övningen.